

ASIA

Päätös ympäristönsuojelulain 78 §:n mukaisesta ilmoituksesta, joka koskee pilaantuneen maaperän puhdistamista.

ILMOITUKSEN TEKIJÄ

Liikennevirasto
PL 33
00521 HELSINKI

Tähän ilmoitukseen liittyvä postiosoite:
Liikennevirasto (c/o Lapin ELY –keskus)
Keijo Heikkilä
Hallituskatu 3B
96100 Rovaniemi

KUNNOSTUSKOHDE JA SEN SIJAINTI

Kunnostettava kohde sijaitsee Rovaniemen kaupungissa 1. kaupunginosassa, osoitteessa Vapaudentie 1-2, 96100 Rovaniemi. Kunnostusalueet sijaitsevat kiinteistöillä RN:ot 698-2-58-9, 698-2-9901-0, 698-2-61-11, 698-2-9906-0, 698-2-9908-0 ja 698-895-2-6. Kohteen sijainti on esitetty päätöksen liitteenä olevassa sijaintikartassa.

ILMOITUKSEN PERUSTE

Pilaantuneen maa-alueen puhdistamisesta on tehtävä ilmoitus ympäristönsuojelulain 78 §:n 2 momentin perusteella.

ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN TOIMIVALTA

Ympäristönsuojelulain 78 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Kunnostuskohde sijaitsee Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (myöhemmin Lapin ELY-keskus) toimialueella, joka siten on asian ratkaisijana.

ILMOITUKSEN VIREILLETULO

Ilmoitus on tullut vireille 15.5.2014.

ALUEEN KAAVOITUSTILANNE JA KIINTEISTÖN OMISTAJA

Alueella on voimassa keskustan, kaupunginosan nro 1 osayleiskaava. Kyseisessä kaavassa kiinteistö 698-2-58-9 on merkinnällä P1 (palvelujen, hallinnon ja kaupan alue). Kiinteistön eteläpuolella sijaitsevien asuinrakennusten alue on merkinnällä AP (pientalovaltainen alue). Näiden länsipuolinen viheralue on merkinnällä VP (puisto).

Kunnostusalueelle kuuluvat kohteet omistaa Suomen valtio (Liikennevirasto hallinnoi) ja Rovaniemen kaupunki.

ILMOITETTU TOIMINTA

Valtatien 4 parantamishankkeen yhteydessä jatketaan kaksiajorataista osuutta Alakorjalan ja Rovaniemen keskustan välillä ja rakennetaan neljä uutta eritasoliittymää. Hanke sisältää myös uusia kevyen liikenteen väyliä sekä ali- ja ylikulkukäytäviä. Valtatien parantamisen yhteydessä parannetaan myös katuja ja katuliittymiä.

Osoitteessa Vapaudentie 2-4 (kiinteistötunnus 698-2-58-9) on toiminut Näätäsen autokorjaamo 1950-luvulla ja myöhemmin Eino Aho Oy:n autokorjaamo ja varaosamyymälä (1965-1985). Tuona aikana kiinteistöllä on käsitelty autoissa käytettäviä öljyjä ja voiteluaineita, joita toiminnan aikana on päässyt korjaamon rakenteisiin ja maaperään. Kiinteistöllä on sijainnut myös hiekanerotusallas. 1980-luvulta vuoteen 2008 kiinteistöllä toimi huonekaluliike. Ilmeisesti tuona aikana rakennuksen ulkopuolelle on asennettu 15 000 litran öljysäiliö. Vanha toimitilarakennus purettiin vuonna 2008, jolloin alueella suoritettiin pilaantuneen maaperän kunnostustöitä (WSP Environmental Oy, 2008). Rakennuksen purkutöiden yhteydessä kiinteistöllä ollut öljysäiliö kaivettiin ylös. Säiliön todettiin olevan ehjä. Alueelta löydettiin lisäksi n. 3 000 litran jäteöljysäiliö, joka oli mm. ylitäyttöjen myötä aiheuttanut maaperän pilaantumista. Pilaantuneen maaperän kunnostuksen yhteydessä öljypilaantuneisuuden on todettu jatkuvan tiealueelle ja kaukolämpölinjan alle. Yhden alueelta otetun jäännöspitoisuusnäytteen (KP314) raskaiden jakeiden C₂₁-C₄₀ pitoisuus ylitti alemman ohjearvon, ollen 900 mg/kg. Kunnostustöiden jälkeen tontille on rakennettu uusi toimitilarakennus, jossa on toiminut mm. huonekaluliike.

Kohteen läheisyydessä toimii ja on toiminut useita polttoaineen jakeluasemia. Lisäksi lähialueella on sijainnut useita autokorjaamoja ja automaalaamo. Osoitteessa Vaihdekatu 2 (Vaihdekatu 1-4) on aiemmin toiminut polttonesteiden jakeluasema sekä autokorjaamo. Kiinteistö on ollut öljyhiilivedyillä pilaantunut ja alueella on suoritettu pilaantuneen maan kunnostustöitä vuonna 2008. Kunnostuksen yhteydessä tiealueelle ja kaukolämpölinjan alle on todettu jääneen öljyhiilivedyillä voimakkaasti pilaantunutta maa-ainesta, öljyhiilivetypitoisuuden ollessa maksimissaan 14 588 mg/kg. Pilaantuneisuus sijaitsee Vierustien puoleisella reunalla ja on 2-4 metrin syvyydellä.

Tutkimusalueelta hieman pohjoiseen, osoitteessa Hallituskatu 21, on toiminut aiemmin polttoaineenjakuasema. Kiinteistön maaperässä tiedetään olevan 3 öljysäiliötä, joissa on dieseliä ja vanhaa bensaa. Lisäksi alueen maaperästä on löytynyt ammuksia ja räjähteitä.

Näiden lisäksi osoitteessa Vapaudentie 5 on sijainnut autokorjaamo ja rengasliike, joka on palanut. Alueelta ei ole olemassa tutkittua tietoa, mutta kiinteistön pohjoispuolella sijaitsevan Lapin Kansan kiinteistöllä on suoritettu pilaantuneen maan kunnostustöitä syksyn 2013 aikana, joiden yhteydessä pilaantuneisuuden on todettu jatkuvan myös kyseisen kiinteistön puolelle.

Nykyiseen maankäyttöön ei tule muutoksia liikerakennusten ja asuintalojen osalta. Kohdealueelle rakennetaan rampeja sekä kevyenliikenteen alikulkukäytävä. Valtatietä 4 parannetaan noin 2,5 kilometrin matkalta.

Maaperä sekä pinta- ja pohjavedet

Kunnostusalueelle sijoittuvat tie- ja katualueet ovat asfalttipäällysteisiä, kuten myös valtaosa kohteen lähiympäristön piha-alueista, joilta hulevedet johdetaan viemäriverkostoon. Maaperäkartan (1:20 000/GTK) mukaan alueen luonnontilainen maalaji on hiekkaa. Tialueella ja rakennetuilla kiinteistöillä on todennäköisesti suoritettu jonkin verran täyttöjä. Alueella suoritettujen tutkimusten yhteydessä on havaittu paikoitellen myös savi-, siltti- ja turvekerroksia.

Päällystämättömillä alueilla hulevedet imeytyvät maaperään. Kohteen läheisyydessä sijaitsee useita pintavesikohteita. Harjulampi sijaitsee noin 100 metrin etäisyydellä etelässä ja Kirkkolampi noin 350 metrin etäisyydellä idässä. Veitikanlampi sijoittuu noin 350 metrin etäisyydelle lounaaseen.

Kohde ei sijaitse luokitellulla pohjavesialueella. Lähin luokiteltu pohjavesialue, vedenhankintaa varten tärkeä pohjavesialue, Kolpene (1269802), sijaitsee noin kahden kilometrin etäisyydellä kaakossa.

Pohjaveden pinta on alueella noin 4,0-4,5 metrin syvyydellä maanpinnasta. Pohjaveden virtaussuunnan arvioidaan alueella olevan pohjoisesta kohti etelää.

Tehdyt tutkimukset ja tulokset

Maaperätutkimukset

Osoitteessa Vapaudentie 2-4 on suoritettu pilaantuneen maaperän kunnostus vuonna 2008. Tuolloin tontilta poistettiin yhteensä 2 499 tonnia öljyllä pilaantuneita maa-aineksia. Lisäksi kaivannoista pumpattiin vettä laskeutussäiliön kautta öljynerotuslaitteistoon. Alueelta otettujen tarkkailunäytteiden suurimmat todetut maanäytteiden haitta-ainepitoisuudet olivat seuraavat: C₂₁-C₄₀ 62 000 mg/kg, C₅-C₄₀ 67 000 mg/kg, TVOC 580 mg/kg. Kaivantovesissä suurin todettu hiilivetyjen ja öljyhiilivetyjen kokonaispitoisuus oli 9 200 µg/l. Kunnostuksen jälkeen kaivannoista otettujen jäännöspitoisuusnäytteiden analysoidut haitta-ainepitoisuudet jäivät alle määräysrajojen lukuun ottamatta yhtä pistettä, jossa C₂₁-C₄₀ pitoisuus ylitti alemman ohjearvon (900 mg/kg) ja hiilivetyjen ja hiilivetyjen kokonaispitoisuus ylitti kynnysarvon (1 100 mg/kg). Kaivantojen ulkopuo-

lelta otettujen jäännöspitoisuusnäytteiden haitta-ainepitoisuudet eivät ylittäneet alempia ohjearvotasoja.

Tiehankeeseen liittyvien maaperäkairauksen yhteydessä joulukuussa 2013 havaittiin yhdessä tutkimuspisteessä (KP 104) voimakasta öljyn hajua pohjaveden pinnan tasolla. Pisteestä otettiin maanäytteet eri syvyyksiltä ja toimitettiin laboratorioon, jossa niistä analysoitiin öljyhiilivedyt C₅-C₄₀ ja TVOC C₅-C₁₀.

Geopalvelu Oy suoritti alueella lisätutkimuksia ajalla 4.-5.3.2014. Alueelle kairattiin yhteensä 6 tutkimuspistettä porakoneavusteisesti. Näytteenotto ulotettiin jokaisessa tutkimuspisteessä noin 1 metri pohjaveden pinnan alapuolelle, eli noin 5-6 metrin syvyydelle. Mikäli myös pohjaveden alapuolella havaittiin aistinvaraisesti selvää öljypilaantuneisuutta, jatkettiin näytteenottoa siihen saakka, että saatiin aistinvaraisesti puhdas näyte. Kaikki otetut näytteet mitattiin XRF-kenttäanalyysointilaitteella As, Cu, Pb ja Zn-pitoisuuksien määrittämiseksi ja PID-mittarilla haihtuvien yhdisteiden havaitsemiseksi. PetroFlag -kenttätesti suoritettiin näytteille, joissa aistinvaraisten havaintojen perusteella oli syytä epäillä pilaantuneisuutta (9 kpl). Kenttätestien ja aistihavaintojen perusteella valittiin näytteet tarkentaviin laboratorioanalyysiin.

Pohjavesiselvitykset

Tiehankeeseen pohjatutkimusten yhteydessä pisteeseen PK104 oli asennettu pohjaveden havaintoputki. Sen läheisyyteen asennettiin lisäksi huhtikuussa 2014 kaksi uutta pohjaveden havaintopistettä (PV01 ja PV02) tavoitteena selvittää öljyhiilivetyjen esiintymistä alueen pohjavedessä. Havaintoputki PV01 asennettiin pohjaveden virtaus-suunnassa putken PK104 alapuolelle ja havaintoputki PV02 putken PK104 yläpuolelle. Havaintoputkien siiviläosat asennettiin reilusti asennushetkellä vallitsevan pohjaveden pinnan yläpuolelle.

Havaintoputket näytteistettiin reilu viikko uusien putkien asentamisen jälkeen, päivämäärällä 24.4.2014. SGS Inspection Services Oy:n laboratoriossa vesinäytteistä analysoitiin öljyhiilivedyt C₁₀-C₄₀ sekä TVOC C₅-C₁₀. Lisäksi havaintoputkesta PK104 otetulle näytteelle tehtiin hiilivetyjen fraktiointi.

Tutkimustulokset

Maanäytteet

Tutkimuspisteessä KP104 korkein öljypitoisuus (C₅-C₄₀) havaittiin pohjaveden pinnan tasolla, 4 metrin syvyydellä maanpinnasta. Kyseisen näytteen kokonaisöljyhiilivetyipitoisuus (C₅-C₄₀) oli 12 000 mg/kg ja TVOC C₅-C₁₀ -pitoisuus 910 mg/kg. Öljyhiilivetyjen C₁₀-C₄₀ pitoisuus (11 000 mg/kg) ylittää vaarallisen jätteen raja-arvon. Pääosa näytteessä havaituista öljyjakeista oli keskitisleitä (C₁₀-C₂₁), pitoisuuden ollessa 9 500 mg/kg. Hieman ylempää, syvyydeltä 3,5 metriä, otetun näytteen kokonaisöljyhiilivetyipitoisuus oli 4 500 mg/kg ja TVOC C₅-C₁₀ -pitoisuus 140 mg/kg.

Lisätutkimuksissa öljypilaantuneisuutta havaittiin tutkimuspisteissä PK2 ja PK4, jotka sijoittuvat lähimmäs joulukuussa havaittua öljypilaantuneisuutta (KP104). Pisteessä PK 2 öljyn hajua havaittiin maan pintakerroksissa, voimakkaimmin 1 ja 2 metrin syvyyksillä. Pisteessä PK 4 voimakkain öljyn haju oli heti 1 metrin syvyydellä. Aistinvaraista arviota

vahvasti PID-mittaus, joka antoi lukemaksi näissä pisteissä 5,5-10,5 ppm. Muissa pisteissä ei havaittu aistinvaraisesti tai PID-mittauksella merkkejä öljyhiilivedyistä.

PetroFlag-kenttätestin perusteella tutkimuspisteessä PK 2 öljyhiilivetyjen pitoisuus oli korkeimmillaan 2 metrin syvyydellä, josta otetun näytteen PetroFlag -tulos oli 6 900 ppm. Myös tutkimuspisteen pintamaanäytteessä (1 m) havaittiin öljyhiilivetyjä, pitoisuuden ollessa 2 950 ppm. Syvemmissä maakerroksissa pitoisuudet olivat huomattavasti alhaisempia, välillä 130... 510 ppm.

Tutkimuspisteessä PK 4 öljyhiilivetyypitoisuus oli korkein pintamaanäytteessä (1 m), jonka öljyhiilivetyypitoisuus PetroFlag -kenttätestin mukaan oli > 3 333 ppm. Näyte-reagenssi värjäytyi PetroFlag -kenttätestissä keltaiseksi, mikä viittaisi PAH-yhdisteisiin. Pintamaakerroksen alapuolella pitoisuudet olivat alhaisempia, välillä 100... 440 ppm.

Laboratorioanalyysien perusteella tutkimuspisteessä PK 2 ylitty VNa:ssa 214/2007 määritetty ylempi ohjearvo raskaiden jakeiden (C₂₁-C₄₀) osalta syvyydellä 2 metriä, pitoisuuden ollessa 3 900 mg/kg. Samalla syvyydellä ylitty myös VNa:ssa määritetty alempi ohjearvo keskitisleiden (C₁₀-C₂₁) osalta. Alempi ohjearvo ylitty samassa tutkimuspisteessä myös syvyydellä 1 m.

Tutkimuspisteessä PK 4 pintamaanäytteen (1 m) öljyhiilivetyjen kokonaispitoisuus (C₁₀-C₄₀) ylittää lievästi öljyjakeiden kynnysarvon (300 mg/kg), pitoisuuden ollessa 310 mg/kg.

Näytteessä PK 2 (2 m) havaittiin lyijyn kynnysarvo 60 mg/kg ja kynnysarvon ylitys arseenin osalta (6,6 mg/kg) sekä näytteessä PK 3 (2 m) arseenin pitoisuus ylitti kynnysarvon (6,2 mg/kg).

Näytteissä PK 1 (1 m), PK 2 (2 m) ja PK 4 (1 m) havaittiin pieniä määriä haihtuvia orgaanisia yhdisteitä, trimetyylibentseeneitä, p-Kymeeniä ja 1,1,1,2 -Tetrakloorietaania. TVOC -pitoisuus kaikissa näytteissä jäi kuitenkin alle laboratorion määräysrajan (< 50 mg/kg).

Pohjavesi

Pohjavesinäytteenoton yhteydessä havaittiin selkeä öljyn haju havaintoputkesta KP104 nostetussa vedessä. Vesi oli lisäksi myös silmämääräisesti arvioituna hyvin öljyistä. Muissa näytteistetyissä putkissa merkkejä öljystä ei havaittu aistinvaraisesti.

Laboratorioanalyysien mukaan näytteessä KP104 öljyn keskitisleiden (C₁₀-C₂₁) pitoisuus oli 9,1 mg/l ja raskaiden jakeiden (C₂₁-C₄₀) pitoisuus 1,5 mg/l. Näytteen TVOC C₅-C₁₀ -pitoisuus oli 140 µg/l. Analysoiduista haihtuvista orgaanisista yhdisteistä näytteessä havaittiin 1,3,5-trimetyylibentseeniä (4,7 µg/l) ja 4-isopropyylitolueenia (4,2 µg/l).

Näytteessä PV01 öljyhiilivetyjen (C₁₀-C₄₀) pitoisuudet sekä TVOC C₅-C₁₀ -pitoisuus olivat alle laboratorion määräysrajojen. Näytteessä havaittiin kuitenkin MTBE:tä, pitoisuuden ollessa 19 µg/l.

Näytteessä PV02 keskitisleiden (C₁₀-C₂₁) pitoisuus jäi alle laboratorion määräysrajan (0,03 mg/l), raskaiden jakeiden (C₂₁-C₄₀) pitoisuus oli näytteessä 0,11 mg/l. MTBE -

pitoisuus oli näytteessä 57 mg/l. Haihtuvien orgaanisten yhdisteiden pitoisuudet ja TVOC-pitoisuus olivat alle laboratorion määrittämissä rajoissa.

Pilaantuneisuuden ja kunnostustarpeen arviointi

Riskinarvio

Liittymä Valtatieltä 4 Vapaudentielle tullaan toteuttamaan rampein. Kyseisen siltapaikan kohdalla Vapaudentie ylittää kevyenliikenteen väylän, jolle tullaan rakentamaan yksiaukkoinen alikulkukäytävä. Alikulkukäytävä perustetaan anturaperustuksilla massanvaihtoa käyttäen keskitiiviin hienohiekkakerroksen varaan. Anturaperustusten alle tehdään tasolle +72 ulottuva massanvaihto- /arinarakenne kallio- tai soramurskeesta. Tierakenteiden kuivatus tulee alentamaan pohjavesipintaa siltapaikalla nykyisestä noin 1 metrin. Työnaikainen pohjavedenpinnan alentaminen suoritetaan imuputkimenetelmällä.

Vierustien puolella vanha liittymä tullaan katkaisemaan ja liityntä Valtatielle 4 toteutetaan rampein.

Kohteeseen on laadittu VNa:n 214/2007 mukainen riskinarvio, jonka tavoitteena oli arvioida maaperän puhdistustarve. Käsitteellisen mallin avulla arvioitiin ainoiksi mahdollisiksi altistusreiteiksi haihtuvien yhdisteiden kulkeutuminen rakennuksiin ja ulkoilmaan ja sitä kautta ulko- ja sisäilman hengittäminen. Riskinarvioinnin kannalta kriittisiksi aineiksi valittiin öljyhiilivety-yhdisteet, joiden aiheuttamia terveysriskejä tarkasteltiin SOI-LIRISK 3.0 -ohjelman avulla. Tulosten perusteella on todettavissa, että pilaantuneesta maaperästä ja pohjavedestä ei aiheudu merkityksellistä riskiä ihmisille.

Ekologinen riski alueella todetuista haitta-aineista todennäköisesti aiheutuu, mutta olosuhteet huomioiden niiden merkitys jää vähäiseksi.

Haitta-aineiden kulkeutumisriski pohjaveden mukana kohdealueen eteläpuoliseen Harjulampeen todettiin niin ikään merkityksettömäksi.

Riskien perusteella kohteessa ei katsota olevan tarvetta riskinhallintatoimenpiteille. Rakennustöiden yhteydessä tulee kuitenkin huomioida mahdollinen maaperän pilaantuneisuus ja varautua aina kaivutöiden yhteydessä haitta-aineiden mahdolliseen esiintymiseen.

Riskinarvion mukaan alueella olevista öljyllä pilaantuneista maista ei synny riskiä alueen tulevalle käytölle tai alueen läheisyydessä sijaitseville asuinrakennuksille. Näin ollen öljyllä pilaantuneet maat, joita ei tarvitse rakentamisen vuoksi kaivaa, voidaan jättää alueelle.

Kunnostustarve

Kohteeseen laaditun riskinarvion mukaan alueella ovat öljyllä pilaantuneet maainekset eivät aiheuta riskiä alueen ihmisille, alueen käyttö huomioiden, tai läheiselle asutukselle. Näin ollen kunnostetaan ainoastaan ne alueet, jotka rakentamisen vuoksi joudutaan joka tapauksessa kaivamaan.

Todennäköisin kunnostettava alue sijaitsee Vapaudentien risteysalueella tutkimuspisteen PK2 ympäristössä, jossa maaperän pintakerros noin 2,5 metriin saakka on pilaantunut öljyhiilivedyillä. Pilaantuneen alueen pinta-alaksi on arvioitu noin 250 m². Alue sijaitsee tulevan rampin ja sen luiskien kohdalla.

Kunnostettava alue ulottuu lisäksi Vapaudentien alikulkukäytävän kohdalla mahdollisesti oleviin pilaantuneihin maa-aineksiin niiltä osin kuin niitä alikulkukäytävän kohdalle suoritettavan massanvaihdon vuoksi joudutaan kaivamaan.

Kunnostustavoitteet

Riskinarvion perusteella maaperässä olevista öljyhiilivedyistä ei aiheudu riskiä ympäristölle tai ihmisten terveydelle alueen tulevassa maankäytössä. Alueen rakentamisen vuoksi tulevalta tiealueelta joudutaan kuitenkin poistamaan jonkin verran pilaantuneita maita. Pilaantuneet maa-ainekset poistetaan siinä laajuudessa kuin rakentaminen edellyttää; kaivua ei suoriteta kunnostustoimenpiteenä.

Käyttörajoitteet

Mikäli alueen maaperään jää VNa:n 214/2007 alemman ohjearvon ylittäviä haitta-ainepitoisuuksia, tulee nämä maa-ainekset merkitä kunnostuksen yhteydessä huomioverkokin. Mikäli alueelle jää kynnysarvot ylittäviä maita, maa-ainekselle jää tällöin käyttörajoite, mikä tarkoittaa, ettei ko. maa-aineksia tule suunnittelemaattomasti sijoittaa kohteen ulkopuolelle.

Pilaantuneiden maa-ainesten sijainti tulee lisäksi kirjata ylös ja esittää kunnostuksen loppuraportissa. Mikäli alueen maankäyttö muuttuu, tulee maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve arvioida uudelleen.

Pilaantuneisuuden määräravio

Tutkimuspisteen PK2 ympäristössä arvioidaan olevan öljyllä pilaantuneita maita noin 250 m²:n alueella ja noin 2,5 metrin kerroksena. Kyseisellä alueella arvioidaan olevan noin 375 m³tr VNa:ssa 214/2007 määritetyt alemmat ohjearvot ylittävää öljyllä pilaantunutta maata. Sen lisäksi maata, jossa ylittyvät raskaiden jakeiden ylemmät ohjearvot, arvioidaan olevan alueella noin 250 m³tr. Pilaantuneisuus rajoittuu todennäköisesti maaperän ylimpään 2,5 metrin kerrokseen.

Vapaudentie 2:ssa sijaitsevan liikekiinteistön kulmalla (tutkimuspiste KP104) oleva pilaantuneisuus esiintyy pohjaveden pinnan tasolla noin 4,0-4,5 metrin syvyydellä maanpinnasta. Pilaantunutta maata arvioidaan olevan alueella noin 300 m²:n alueella. Pilaantuneisuuden oletetaan rajoittuvan pohjaveden pinnan tuntumaan ja hieman sen alapuolelle, jolloin pilaantuneen maakerroksen paksuus olisi noin 2-3 metriä. Näin ollen maata, jossa ylittyvät VNa:ssa 214/2007 määritetyt ylemmät ohjearvot öljyhiilivetyjen osalta, arvioidaan olevan yhteensä noin 600 m³tr. Lievemmin pilaantunutta maa-ainesta, jossa ylittyvät öljyjakeiden alemmat ohjearvot arvioidaan olevan noin 300 m³tr.

Mikäli pilaantuneen maakerroksen yhteydessä kulkee viemäreitä, kaapeleita tai johtoja, on mahdollista, että näiden arinat ovat toimineet johtimina ja että öljyhiilivedyt ovat levinneet näitä pitkin, jolloin pilaantunut maa-ainemäärä voi olla arvioitua suurempi.

Vaihdekatu 2:ssa sijainneen jakeluaseman ja autokorjaamon kunnostuksen yhteydessä Vierustien ja sen vieressä kulkevan kaukolämpöputken alle on todettu jääneen öljyhiilivedyillä voimakkaasti pilaantunutta maata, mutta tämä pilaantunut alue näyttäisi rajautuvan tiesuunnitelman mukaisen haltuunottoalueen ulkopuolelle.

KUNNOSTUSMENETELMÄ

Kunnostustyölle nimetään valvoja, jonka nimi ja yhteystiedot on ilmoitettava ennen töiden aloittamista Lapin ELY-keskukselle ja Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Kunnostusesitys

Maaperää puhdistetaan kunnostettavilta alueilta massanvaihdolla. Maaperän kunnostuksen yhteydessä syntyvät kaivannot täytetään tarvittaessa kunnostetulta alueelta kaivetulla, haitta-ainepitoisuuksiltaan maaperän kunnostustavoitteet alittavalla maa-aineksella ja/tai luvan mukaiselta maa-ainesten otto paikalta tuodulla maa-aineksella tai muulta maarakennustyömaalta tuotavalla pilaantumattomalla täytemaalla. Asfalttijätettä sisältävät maa-ainekset on toimitettava vastaanotto paikkaan, jolla on voimassaoleva ympäristölupa maiden vastaanottamiselle.

ILMOITUKSEN KÄSITTELY

Ilmoituksesta tiedottaminen

Lapin ELY-keskus on tiedottanut ilmoituksesta ympäristönsuojelulain 63 §:n mukaisesti. Pilaantuneen maaperän kunnostukseen liittyviä erillisiä lausuntoja ei ole pyydetty.

LAPIN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Päätös

Lapin ELY-keskus on tarkastanut ilmoituksen ja hyväksyy siinä tarkoitetun alueen puhdistamisen. Töiden toteuttamisessa on noudatettava hakijan 15.5.2014 päivätyn ilmoituksen lisäksi seuraavia määräyksiä.

Määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

1. Kiinteistöiltä RN:o 698-2-58-9, 698-2-9901-0, 698-2-61-11, 698-2-9906-0, 698-2-9908-0 ja 698-895-2-6 on poistettava pilaantuneet maa-ainekset siinä laajuudessa, kuin tiealueelle rakennettavien rakenteiden rakennustyöt edellyttävät. Maaperän kunnostuksen tavoitetaso on vähintään valtioneuvoston asetuksen (214/2007) ylempi ohjearvotaso. Ylempi ohjearvo **bensiinijakeille C₅-C₁₀ on 500 mg/kg, keskitisileille C₁₀-C₂₁ 1 000 mg/kg, raskaille öljyjakeille C₂₁-C₄₀ 2 000 mg/kg, MTBE-TAME 50 mg/kg, Bentseeni 1 mg/kg, Tolueeni 25 mg/kg, Etyyliibentseeni 50 mg/kg ja Ksyleenit 50 mg/kg.**

Pohjaveden puhdistaminen tulee toteuttaa siten, että haitta-aineiden määrää pohjavedessä vähennetään niin tehokkaasti kuin se on teknisesti mahdollista ja kohtuullista toteuttaa. Pohjaveden tilan seuraamista tulee jatkaa kunnostuksen jälkeen kaksi kertaa vuodessa siihen asti, että Lapin ELY –keskus hyväksyy seurannan lopettamisen. Lapin ELY–keskus päättää erikseen pohjaveden puhdistamisen tason riittävydestä sekä puhdistamisen lopettamisesta.

Kunnostustöiden aloittamisesta on ilmoitettava Lapin ELY-keskukselle, Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle, kiinteistöjen omistajille ja tarvittaessa lähinaapureille. Maaperän kunnostustyöt on saatettava loppuun 31.12.2015 mennessä. Kunnostusta tulee kuitenkin jatkaa siihen saakka, kunnes Lapin ELY-keskus hyväksyy kunnostuksen toiminnanharjoittajan esityksestä loppuun saatetuksi.

2. Pilaantuneen maan kaivannot on aidattava. Lisäksi kunnostusalue on varustettava pilaantuneen maaperän kunnostuksesta kertovin kyltein.
3. Alueilta kaivetut öljyhiilivetyjakeilla pilaantuneet maa-ainekset on toimitettava käsiteltäväksi laitokseen, jolla on lupa kyseisen pilaantuneen maa-aineksen vastaanottoon sekä käsittelyyn. Pilaantuneiden maamassojen kuljetus ja kuormaus on järjestettävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Kuljetettaessa kosteita ja valuvia maamassoja tulee kuljetuskaluston olla riittävän tiiviitä, jottei kuljetuksissa pääse valumaan haitallisia aineita ympäristöön. Maamassojen pölyäminen on estettävä kuljetuksen aikana. Pilaantuneen maan haltijan velvollisuus on laatia siirtoasiakirja ja huolehtia, että pilaantuneita maita siirrettäessä on kuljetusten mukana jätelain (646/2011) 121 §:n mukainen siirtoasiakirja.
4. Pilaantuneita maamassoja, joiden pitoisuustasot ylittävät valtioneuvoston maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista antaman asetuksen (214/2007) ylemmät ohjearvot voidaan pakottavasta syystä välivarastoida kiinteistöllä tiiviillä alustalla enintään 30 vuorokauden ajan. Maamassat on peitettävä huuhtoutumisen ja pölyämisen estämiseksi.
5. Mikäli kunnostuksen yhteydessä kaivantoihin kertyy öljyhiilivedyillä likaantunutta vettä, on se poistettava. Vesi on joko kerättävä imuautoon ja toimitettava asianmukaiseen luvan omaavaan käsittelypaikkaan tai riittävien puhdistustoimenpiteiden jälkeen pumpattava viemäriin Napapiirin Veden ohjeita ja määräyksiä noudattaen. Vedestä talteen otettu pilaantuneita aineksia sisältävä jäte on toimitettava laitokseen, jonka ympäristönsuojelulain mukaisessa luvassa tai sitä vastavassa päätöksessä on hyväksytty kyseisen jätteen käsittely.
6. Kaivannoista poistettavan ja paikoilleen jätettävän maa-aineksen rajapinnasta on otettava riittävä määrä kontrollinäytteitä määräyksessä 11 täsmennetyllä tavalla ja mikäli niiden laboratoriomäärityksissä esiintyy kunnostustavoitteen ylittäviä pitoisuuksia, tulee kunnostusta jatkaa siihen saakka, että tavoite saavutetaan. Mikäli puhdistuksessa ei ole päästy määräyksessä 1 asetettuun puhtaustasoon, on esitettävä maahan jääneen pilaantuneen alueen sijainti kartalla sekä esitettävä arvio maaperään jääneiden haitallisten aineiden aiheuttamista ympäristö- ja terveysriskeistä ja maaperän puhdistustarpeesta.

Määräys melun torjunnasta

7. Puhdistustyön aiheuttama melutaso ei saa ylittää lähimmissä häiriintyvissä kohteissa kello 07.00 ja 22.00 välisenä aikana A-painotetun ekvivalenttimelutason (Laeq) arvoa 55 dB (A) eikä kello 22.00 ja 07.00 välisenä aikana A-painotetun ekvivalenttimelutason (Laeq) arvoa 50 dB (A). Mikäli valvontaviranomaisella on aihetta epäillä toiminnasta syntyvän meluhaittoja, on toiminnanharjoittaja velvollinen ryhtymään haitan johdosta tarvittaviin mittauksiin ja selvityksiin sekä melun vähentämistoimiin.

Määräykset vastuuhenkilöistä ja töiden aloittamisesta

8. Kunnostustyölle on nimettävä valvoja, jolla on tarvittava kokemus ja pätevyys pilaantuneen maaperän kunnostukseen ja kunnostustöiden valvontaan. Valvojan nimi ja yhteystiedot on ilmoitettava ennen töiden aloittamista Lapin ELY-keskukselle ja Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Valvojan tulee laatia työn alussa pöytäkirja, johon kirjataan mm. urakoitsijan yhteystiedot, työturvallisuusasiat ja kalustotiedot. Asiakirjaa tulee täydentää ja ylläpitää kunnostustyön aikana.

Määräykset poikkeuksellisista tilanteista

9. Työn aikana ilmenevistä poikkeuksellisista tapahtumista ja oleellisista muutoksista on viipymättä ilmoitettava Lapin ELY-keskukselle ja Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle. Lapin ELY-keskus hyväksyy mahdolliset muutokset. Mikäli häiriötilanteesta voi aiheutua onnettomuusriski tai terveyshaittaa, on tapauksesta ilmoitettava myös Lapin pelastuslaitokselle. Hakijan on välittömästi ryhdyttävä toimenpiteisiin vahinkojen ja haittojen torjumiseksi.

Määräykset kirjanpidosta, puhdistuksen laadunvalvonnasta, tarkkailusta ja raportoinnista

10. Kunnostustyön aikana tulee pitää työmaapöytäkirjaa, johon kirjataan tehdyt toimenpiteet ja kunnostuksen kannalta merkitykselliset tapahtumat. Pöytäkirjat on säilytettävä vähintään kolmen (3) vuoden ajan ja ne on pyynnöstä esitettävä Lapin ELY-keskukselle tai Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.
11. Kunnostustavoitteiden toteutumista on töiden aikana tarkkailtava asianmukaisilla kenttämittauksilla ja näytteenotolla. Tarkkailussa on määritettävä vähintään maaperän öljyhiilivetyypitoisuudet. Kunnostusalueen katsotaan rajautuneen, kun laboratorioanalyysillä varmistetut tarkkailutulokset alittavat kaikilta kaivannon reunoilta ja sen pohjalta määräyksessä 1 esitetyt raja-arvot. Kaivantoja ei saa peittää ennen kuin kontrollinäytteiden laboratoriotulosten perusteella on todettu maaperän pilaantumattomuus ja Lapin ELY-keskukselle ja Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle on varattu mahdollisuus kunnostustöiden tarkastamiseen.
12. Pilaantuneisuusselvityksen sekä kunnostuksen yhteydessä otettujen näytteiden analyysitulosten ja muiden työnaikaisten havaintojen perusteella on toiminnan-

harjoittajan esitettävä selvitys kunnostettavan alueen jatkotarkkailu- ja puhdistustarpeesta.

13. Kunnostustyön loppuraportti on toimitettava Lapin ELY-keskukselle ja Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluessa töiden suorittamisesta. Loppuraportissa on esitettävä:
- yhteenveto työmaapöytäkirjasta,
  - yhteenveto kiinteistöillä tehdyistä kunnostustoimista, kenttä- ja laboratorio-tutkimuksista sekä tutkimustulokset,
  - toteutuneiden kaivantojen laajuus ja syvyys sekä sijainti koordinaatistoon (ETRS-TM35FIN) sidotulla kartalla,
  - näytenäytteiden sijainti (ETRS-TM35FIN -koordinaatisto),
  - selvitys kaivannoista poistettujen maa-ainesten laadusta, määrästä, käsitte-lystä ja sijoituspaikasta ja
  - tarvittaessa määräyksessä 6 mainittu riskiarvio ja määräyksessä 12 mainit- tu selvitys jatkotarkkailu- ja puhdistustarpeesta.

Loppuraportista tulee lisäksi tehdä tiivistelmä julkishallinnon sähköistä lomakepalvelua käyttäen (www.suomi.fi, Pilaantuneen maaperän puhdistamisen loppuraporttitiivistelmä YM027).

Määräysten perustelut

Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kunnostaminen ilmoituksessa esitetyllä ta- valla ja edellä mainituin ehdoin täyttää ympäristönsuojelulain 78 §:n mukaiset vaati- mukset. Tässä tapauksessa kohteen pilaantuneen alueen laajuus on riittävästi selvitet- ty, puhdistamisessa noudatetaan yleisesti käytössä olevaa hyväksyttävää puhdistus- menetelmää ja toiminnasta ei aiheudu ympäristön muuta pilaantumista.

Päätöksessä mainitut ehdot ovat tarpeen terveys- ja ympäristöhaittojen ehkäisemisek- si. Kunnostustavoitteeksi on määrätty valtioneuvoston maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista antaman asetuksen (214/2007) ylemmät ohjeavot koh- teen tutkimuksissa löydetuille haitta-ainepitoisuuksille. Lapin ELY-keskus on ottanut kunnostustasoa määrittäessään huomioon alueen kaavoitusilanteen ja alueen nykyi- sen käyttötarkoituksen. Kunnostustyölle on asetettu määräaika, että työt saatetaan loppuun viivyttämättä. Valvonnan kannalta on välttämätöntä, että viranomaisille toimi- tetaan tieto kunnostustöiden suunnitellusta aloitusajankohdasta ennen töiden aloitta- mista (määräys 1).

Kunnostettava alue on edellytetty aidattavaksi sekä merkittäväksi kylteillä, jotta pilaan- tuneen maan kaivusta tai muista työvaiheista ei aiheudu haittaa tai vaaraa työmaan ul- kopuolisille tahoille ja jotta estetään asiattomien pääsy kaivualueelle (määräys 2).

Pilaantuneiden massojen kuljetuksesta, kuormauksesta, varastoinnista ja edelleen toi- mittamisesta on tarpeen antaa määräykset, ettei kunnostustöistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa tai terveyshaittaa. Pilaantuneiden massojen pölyämistä tai haitta- aineiden huuhtoutumista ja näistä johtuvaa pilaantuneiden massojen aiheuttamaa lisä- pilaantumista kunnostettavalla kiinteistöllä ja naapurikiinteistöllä estetään mm. oikean- laisen kuljetuskaluston valinnalla ja välivarastoitavien massojen peittämisellä (määrä- ykset 3-4).

Kaivantoihin kertyvien vesien tehokkaalla puhdistamisella estetään öljyhiilivetyjen edelleen kulkeutuminen kunnostettavien alueiden ulkopuolelle. Hiilivetyjä sisältävät jätteet voivat aiheuttaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle, mikäli niitä ei käsitellä asianmukaisesti mainittujen jätteiden käsittelyyn erikoistuneissa ja luvan saaneissa laitoksissa. Ympäristöministeriön asetus yleisimpien jätteiden sekä ongelmajätteiden luettelosta (1129/2001) luokittelee öljyt ongelmajätteiksi, joiden käsittely on luvanvaraista (määräys 5).

Kunnostustoimien aikaisilla kontrollinäytteillä saadaan tietoa kunnostuksen etenemisestä ja riittävydestä. Tarkkailulla varmistetaan, että alueet kunnostetaan määräyksessä 1 annettujen ohjearvojen mukaisesti. Hakijan on pystyttävä osoittamaan, että kunnostustyöt on tehty riittävässä määrin ja tämän päätöksen mukaisesti. Siinä tapauksessa, että tavoitetta ei saavuteta, on pystyttävä arvioimaan riskit ja mahdollisten jatkotoimenpiteiden tarve (määräys 6).

Määräys on annettu meluhaittojen ehkäisemiseksi ja ympäristön viihtyisyyden turvaamiseksi. Annetut melutason ohjearvot ovat valtioneuvoston melutason ohjearvojen (993/1992) mukaiset (määräys 7).

Valvojan nimeämisellä varmistetaan, että kunnostus toteutetaan asianmukaisesti ja laadukkaasti, ja että tiedonkulku työn aikana on sujuvaa (määräys 8).

Ilmoitusvelvollisuus poikkeustilanteista on määrätty viranomaisten tiedon saannin varmistamiseksi, valvonnan toteuttamiseksi ja mahdollisten viranomaisohjeiden antamiseksi. Määräys torjuntatoimenpiteisiin ryhtymisestä päästöjen torjumiseksi on annettu välittömän pilaantumisen ehkäisemiseksi ja haittojen minimoimiseksi (määräys 9).

Viranomaisvalvonta ja toiminnanharjoittajan vastuu edellyttävät kirjanpitoa, laadun valvontaa, tarkkailua ja raportointia. Kunnostustöiden onnistumisen kannalta on tärkeää, että käsiteltävien massojen ominaisuuksista, kunnostuksen etenemisestä ja kunnostuksen riittävydestä saadaan luotettavaa tietoa. Tarkkailu on tarpeen myös haitallisten ympäristövaikutusten estämiseksi. Tarkkailulla saatavan tiedon avulla varmistetaan, että kunnostustöille asetetut tavoitteet saavutetaan pysyvästi ja tarvittaessa pystytään tehostamaan kunnostustöiden ympäristönsuojelutoimia sekä arvioimaan mahdollisten jatkotoimenpiteiden tarve. Kaivutyötä ohjataan pääasiassa paikan päällä tehtävin kenttämittauksin ja havainnoin. Tiedonkulun ja viranomaisvalvonnan varmistamiseksi kaivantojen tarkistusvelvoite näytteenotoin on tarpeen. Laboratoriotulosten odottaminen varmistaa päätöksessä asetetun puhdistustason saavuttamisen.

Kunnostustyön aikana ja sen jälkeen on pystyttävä varmistamaan ja osoittamaan, että kunnostettava alue on puhdistettu riittävässä määrin ja tämän päätöksen mukaisesti sekä arvioimaan mahdollisten jatkotoimenpiteiden tarve.

Dokumentointi on tarpeen viranomaisvalvonnan kannalta. Sähköisen lomakepalvelun käyttö on maksutonta ja se helpottaa viranomaisen tiedon tallentamista. Lomake ja sen täyttöohje löytyvät internet-osoitteesta: http://www.suomi.fi/suomifi/suomi/asioi_verkossa/lomakkeet/ym_ym027/index.html (määräykset 10-13).

PÄÄTÖKSEN VOIMASSAOLO

Tämä päätös on voimassa toistaiseksi.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Lapin ELY-keskus tiedottaa tästä päätöksestä ympäristönsuojelulain 54 §:n mukaisesti.

SOVELLETUT SÄÄDÖKSET

Ympäristönsuojelulaki (86/2000) 7, 8, 53, 54, 75, 78, 96, 97 ja 105 §:t,
Ympäristönsuojeluasetus (169/2000) 26 ja 27 §:t,
Jätelaki (646/2011) 12 §, 13 §, 15 §, 29 §, 31 § ja 121 §
Valtioneuvoston asetus jätteistä /179/2012) 7-9 § ja 11§,
Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007),
Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §,
Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista vuonna 2014 (3/2014).

KÄSITTELYMAKSU JA SEN MÄÄRÄYTYMINEN

Käsittelymaksu on 1 320 €

Päätöksestä peritään valtioneuvoston asetuksen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen maksullisista suoritteista vuonna 2014 (3/2014) mukainen suoritemaksu. Pilaantuneen maaperän puhdistamisesta tehtävän ilmoituksen käsittelystä peritään 55 €/h. Tämän päätöksen käsittelyyn käytettiin 24 tuntia eli maksu on yhteensä 1 320 €.

LASKUN LÄHETTÄMINEN

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus lähettää myöhemmin teille tätä päätöstä koskevan laskun.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Päätös hakijalle

Jäljennös maksutta (sähköisenä):

Rovaniemen kaupunki
Rovaniemen kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen
Suomen ympäristökeskus

TIETOJÄRJESTELMÄÄN MERKITSEMINEN

Kiinteistöjen maaperää koskevat tiedot merkitään / päivitetään valtakunnalliseen maaperän tilan tietojärjestelmään.

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen ja päätöksen käsittelystä perittyyn maksuun saa hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Ympäristönsuojeluyksikön päällikön
sijainen, Ympäristöinsinööri

Vesa-Matti Määttä

Ylitarkastaja

Juha-Pekka Hämäläinen

LIITTEET Valitusosoitus (LAP YSi 02V)
Sijaintikartta
Pilaantuneisuuskartta

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Tähän päätökseen ja päätöksen käsittelystä perittyyn maksuun tyytymätön saa hakea siihen muutosta **Vaasan hallinto-oikeudelta** valituksella, joka on tehtävä kirjallisesti.

Valitusaika

Valitusaika on **kolmekymmentä (30) päivää tämän päätöksen antopäivästä**. Valituspäivää laskettaessa ei antopäivää oteta lukuun. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavan arkipäivän.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamoon. Valituskirjelmän voi toimittaa perille henkilökohtaisesti, postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostitse. Toimitustavasta riippumatta valituskirjelmä on toimitettava siten, että se on perillä kirjaamossa viimeistään valitusajan päättymispäivänä klo 16.15.

Valituskirjelmän sisältö ja liitteet

Valituskirjelmässä on ilmoitettava:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi; sekä
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituskirjelmässä on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta, sekä postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä.

Valituskirjelmään on liitettävä:

- 1) päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä;
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei päämies ole valtuuttanut häntä suullisesti Vaasan hallinto-oikeudessa. Asianajajan ja yleisen oikeusavustajan tulee kuitenkin esittää valtakirja ainoastaan, jos hallinto-oikeus niin määrää.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakijalta peritään Vaasan hallinto-oikeudessa muutoksenhakuasian käsittelystä oikeudenkäyntimaksuna **97 euroa**. Tuomioistuinten ja eräiden oikeudenkäyntiviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetussa laissa (701/1993) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Vaasan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

postiosoite: PL 204, 65101 VAASA
 käyntiosoite: Korsholmanpuistikko 43, 65100 VAASA
 aukioloaika: 8.00 - 16.15
 puhelin: 029 56 42611
 telekopio: 029 56 42760
 sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi

LAP YSi 02V